



Prokop Tomek

Život a doba

ministra

Rudolfa

Baráka

K celkové koncepci plánu životopisu, který zahrnuje, že plánek bude postupně doplňován, se zúčastnila část ze sekretářů Rudolfa Baráka, zejména, ved "lidíček", abych si libovolně vybral, a dílčím KATKA ve finských se

Pa podrobně projel, vyšetřování kriminálních věcí je třeba, a tímto líbna dlejší došlo v BARÁKA k slovu v pořadí k vyšetřování, aby k další otázkou zejména k politickým aktivitám šlo. Byl spontánně, bylo stanoveno, že do 7. března 1962 mají být ve vyšetřování v podstatě obvyšehrad kriminální šlo. BARÁKA a je uzavření této otázky bude pokračování dál k politickým věcem. Během rozlišení slovním v sekretariátě

PROKOP TOMEK
ŽIVOT A DOBA
MINISTRA
RUDOLFA BARÁKA



Prokop Tomek

Život a doba
ministra
Rudolfa
Baráka

Vyšehrad

Lektorovali
PhDr. Jan Kalous
doc. PhDr. Jiří Pernes, Ph.D.

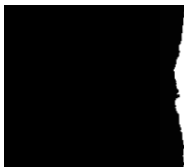
© Prokop Tomek, 2009

ISBN 978-80-7021-982-9

Obsah

Úvod	9
Původ a počátky kariéry	13
Doba represí	19
Politická situace v době nástupu Baráka na ministerstvo vnitra a její kořeny	27
Staronové ministerstvo vnitra	31
Rozvědka ministerstva vnitra – vlajková loď Státní bezpečnosti	39
Z dílny rozvědky Státní bezpečnosti – únosy	45
Z dílny rozvědky Státní bezpečnosti – atentáty	55
Nacisté ve službách komunistů	65
Nahoře: ministrem vnitra	69
Mecenáš	81
Represe v Barákově době	87
Paradoxy rehabilitací	95
Ojedinečný a přece jeden z mnoha – Milan Moučka	101
Odchod z výsluní	109
Zatčení	115
Vyšetřování, soudy, věznění, čistky	123
Na dně	145
Pokusy o vlastní rehabilitaci	149
Závěr	155
Literatura	159
Seznam pramenů	162
Seznam zkratek	163
Jmenný rejstřík	165

Upřímně chci poděkovat zejména archivářkám čtvrtého oddělení Národního archivu dr. Aleně Noskové a dr. Aleně Šimánkové za trpělivost, dobrou náladu, perfektní pracovní prostředí a výjimečnou pomoc při zpřístupňování a studiu klíčových archivních materiálů. Obě dámy mají díky suverénním znalostem fondů KSČ i Generální prokuratury ČSSR i díky osobnímu záujetí velkou zásluhu na vzniku nejen na této ale i celé řady dalších prací z československých dějin dvacátého století. Děkuji také kolegovi dr. Jiřímu Plachému za informace o využívání nacistů Státní bezpečností a Karlu Pacnerovi za laskavé poskytnutí přepisů rozhovorů s Rudolfem Barákem.



ÚVOD

Rudolf Barák byl v době svého oficiálního působení nezaměnitelnou postavou vedení „strany a státu“. Ojedinělý byl i jeho pád. Díky konfliktu s Antonínem Novotným bývá mylně ale vytrvale považován za rebela, jakéhosi „prereformistu“. Nicméně ani jeho působení, ani jeho pád nevyvolaly žádný viditelný společenský pohyb. Barákova kauza dnes umožňuje vhléd do dříve pečlivě střeženého prostředí komunistických pohlavářů padesátých a šedesátých let. Barákův politický i lidský osud se lišil od ostatních funkcionářů té doby. Pozornost vzbuzuje i vytrvalost, s jakou se šířily (a dosud přetrvávají) mýty, smyšlenky a dezinformace vznikající již v době jeho zatčení ale i v dalších desetiletích. Rozšiřovali je jeho protivníci, špatně informované obyvatelstvo i on sám. V neposlední řadě je pozoruhodná i přeměna původně poslušného aparátčíka v suverénní figuru jednoho z mocných. Pokušení moci a peněz evidentně neodolal.

Předkládaná práce shrnuje nová fakta, přináší nové pohledy a souvislosti. Chce se pokusit střízlivě formulovat základní závěry případu Rudolfa Baráka v kontextu politického vývoje Československa na přelomu padesátých a šedesátých let. Vychází z již publikovaných kratších studií ale i výzkumu původních pramenů.¹

Je to i příležitost představit podobu ministerstva vnitra té doby i neprávem zapomenuté vykonavatele komunistické moci.

Jestliže například východoněmeckou STASI ztělesňoval ministr státní bezpečnosti Erich Mielke, v Československu podobnou roli hrál do jisté míry právě Rudolf Barák. Není to tedy jen jeden z řady, ale osobitý fenomén.

¹ Tomek, Prokop: Život a doba ministra vnitra Rudolfa Baráka. In: *Securitas Imperii* č. 12, Praha, ÚDV 2005, s. 245–278; Tomek, Prokop: Kariéra a pád Rudolfa Baráka. In: *Sborník Muzea Blansko 2006*, Blansko, Muzeum Blansko 2007, s. 17–35.

Osobě a významu Rudolfa Baráka nebyla ze strany historiků dosud věnována příliš velká soustavná pozornost. V oficiální literatuře publikované do roku 1989 v Československu bylo jméno Rudolfa Baráka vymazáváno. Dokonce byl i doslova ve stylu legendární vize George Orwella „1984“ vymazáván z fotografií. Výmluvným příkladem zamlčování může být obsáhlý citát z jeho projevu uvedený v publikaci o dějinách MV bez jeho jména jako projev „*tehdejšího ministra vnitra*“.²

Prakticky jediným historikem, který se fenoménu Barák podrobněji věnoval, je Karel Kaplan. Cenná je kapitola „Dobrodružný konec Barákovy kariéry“ v jeho knize „Mocní a bezmocní“.³ Kaplan zasvěceně a poutavě líčí především osobní dojmy z Baráka, jak jej poznal koncem šedesátých let zejména v souvislosti s přešetřováním politických procesů. Přes nesporné kvality tohoto strážlivého textu se jedná spíše o svědectví než o klasickou historickou studii. Dalším Kaplanovým rozsáhlejším textem na téma Barák je pak kapitola v objemné knize „Kronika komunistického Československa. Doba tání 1953–1956.“ Baráková kariéra je vylíčena dosti podrobně, schází bohužel odkazy na zajímavé prameny.⁴

Prostor významu Rudolfa Baráka nemohl nevěnovat ve svém rozsáhlém díle „Československo ve zvláštních službách“ Karel Pacner, který s Barákem stačil natočit v devadesátých letech minulého století několik unikátních rozhovorů.⁵

Počátky existence „nového“ ministerstva vnitra v roce 1953 i s návazností na osobnost nového ministra popsal v nedávné době obsáhle Jan Frolík.⁶

O Rudolfovi Barákovi byla publikována i celá řada novinových a časopi-
seckých článků různé úrovně a rozsahu. Média věnovala Barákovi zvláštní pozornost zejména ve třech momentech jeho života, nepočítáme-li celou dobu jeho kariéry v padesátých letech, kdy zájem o jeho osobu byl oficiální, ale proto i řízený a jednostranně usměrňovaný.

Poprvé byl Barák objektem zájmu v době mocenského pádu roku 1962. Jednalo se o jednu z dobových režimních kampaní, a proto byl tón článků dosti monotónní.

² Holub, Ota: Vývoj SNB a vojsk ministerstva vnitra v letech 1948–1960. FMV, Praha 1978, s. 150.

³ Kaplan, Karel: Mocní a bezmocní. Sixty-Eight Publishers Corp. Toronto 1989.

⁴ Kaplan, Karel: Kronika komunistického Československa. Doba tání 1953–1956. Barrister Principal, Praha 2005.

⁵ Pacner, Karel: Československo ve zvláštních službách, díl III. Themis, Praha 2002.

⁶ Frolík, Jan: Ještě k nástinu organizačního vývoje státobezpečnostních složek Sboru národní bezpečnosti v letech 1948–1989. In: Sborník archivních prací 2/2002, Praha 2002, str. 371–520.

Druhým momentem byl rok 1968, kdy byl Barák propuštěn z vězení a jeho případ znovu otevřen a revidován. Z tehdejšího množství zjednodušujících článků vyčnívá realistický a kritický text Anny Tučkové s výmluvným názvem „Rudolf Barák a zákony smečky“, publikovaný v tehdejší *Reportéru*.⁷

A konečně média relativně často Barák zaujal v devadesátých letech. Zájem o něj byl ale dosti nekritický, až naivní. Příkladem může být článek v časopisu *Reflex*, který je bez kritiky postaven na rozhovoru s Rudolfem Barákem.^{7a}

Nelze samozřejmě opomenout kapitolu věnovanou Barákovi v známé, i když diskutabilní knize Josefa Frolíka „Špión vypovídá“. Legendární špión o Barákovi zaznamenal řadu postřehů zevnitř systému.⁸

Pro relativní nezájem historiků proto hlavním zdrojem informací o osobnosti R. Baráka jsou především archivní prameny, vesměs málo probádané. Jejich výpovědní hodnota je ovšem často problematická, poplatná době a prostředí vzniku. Jsou to archivní materiály Ústředního výboru Komunistické strany Československa, ministerstva vnitra a spisy Generální prokuratury. Určitá nedostupnost těchto pramenů v minulých letech byla patrně jednou z příčin nepřilíši zasvěceného zájmu o Rudolfa Baráka.

Nejvýznamnějším archivním pramenem je vyšetřovací spis Generální prokuratury ČSSR, č. j.: FVg-002/70, uložený v Národním archivu. Spis byl založen až v době revize případu Rudolfa Baráka v roce 1970. Obsahuje nicméně velké množství písemností shromážděných Státní bezpečností již při vyšetřování v roce 1962 a rovněž i stranických dokumentů s širším významem.

Dalšími důležitými prameny jsou materiály z fondů Archivu ÚV KSČ, uloženého rovněž v Národním archivu. Zejména jsou to návrhy a podklady předkládané v Barákově věci politickému byru ÚV KSČ v letech 1962 a 1970 a soubor dokumentů z fondu Branně bezpečnostního oddělení ÚV KSČ.

Ve fondech bývalého Archivu ministerstva vnitra, od roku 2008 delimitovaných v nově zřízeném Archivu bezpečnostních složek (ABS), se

⁷ Například: Hájek, Karel: Vzestup a pád ministra. Jak to bylo s Rudolfem Barákem? In: *Květy*, 22. 6. 1968; Navrátil, Boleslav, Pejčoch, Zdeněk: Politik „pensionovaný“ v cele č. 8. In: *Reportér*, 5. 6. 1968. Tučková, Anna: Rudolf Barák a zákony smečky. In: *Reportér*, 31. 7. 1968.

^{7a} Kocian, Jiří: Kauza ambiciózního ministra. In: *Týden*, 15. 4. 2002; Sieber, Karel: Anatomie jednoho pádu. In: *Lidové noviny*, 20. 4. 2002; Kubičko, Radko – Pečinka, Bohumil: Causa Rudolf Barák. Ty budeš jednou v Parlamentu. In: *Reflex* 7/1990.

⁸ Frolík, Josef: *Špión vypovídá*. Orbis, Praha 1990.

v současné době k osobě R. Baráka nenachází žádný samostatný spis, ať již personální, vyšetřovací či operativní.

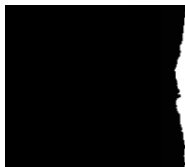
Jediným materiálem evidovaným v ABS k R. Barákovi je spis pod signaturou ZV-1602 MV. Podle sdělení ředitele archivu MV Mgr. Jana Frolíka z ledna 2003 byl svazek počátkem roku 1990 spolu s celým fondem „Z“ převzat pod kontrolu tehdejšího ministra vnitra Richarda Sachera. Když byl fond „Z“ v roce 1991 archivem MV převzat zpět, některé svazky chyběly. Mezi nimi i svazek Rudolfa Baráka ZV-1602 MV. Kdo a kdy jej odnesl a proč není jasné. Cui bono? Svazek podle záznamu v archivním protokolu patrně obsahoval operativní materiály shromažďované Státní bezpečností na R. Baráka a jeho rodinu v období šedesátých let.

Poznatky dokládající Barákovo působení ve funkci ministra vnitra jsou samozřejmě roztroušeny v různé míře ve velkém množství dokumentů vzniklých při výkonu funkce ministra. Bohužel se jedná často o formální úřední rozhodnutí a návrhy, u nichž lze obtížně objasnit přímý Barákův podíl na vzniku dokumentu.

Doba padesátých let se stala tématem mnoha dílčích studií. Syntetických prací se ale zatím mnoho neobjevilo.^{8a}

Rudolfa Baráka nelze studovat bez úzké vazby na jeho politickou kariéru. Jde zejména o dobu, kdy vykonával funkci ministra vnitra.

^{8a} Kaplan, Karel: Kronika komunistického Československa. Doba tání 1953–1956, Barrister & Principal, Brno 2005. Pernes, Jiří: Krize komunistického režimu v Československu v 50. letech 20. století, CDK, Brno 2008.



PŮVOD A POČÁTKY KARIÉRY

Rudolf Barák se narodil 11. května 1915 v Blansku. Pocházel z dělnické rodiny, otec Rudolf pracoval jako kovář v továrně a matka Marie rozená Koudelková byla dělnicí v cihelně. V Blansku vychodil Rudolf Barák obecnou a měšťanskou školu a v letech 1930–1934 se vyučil v místní obchodní tiskárně typografem. Ve třicátých letech se aktivně věnoval lehké atletice v Dělnické tělocvičné jednotě. Tato skutečnost měla jistě vliv na jeho zájem o sport i po letech. Později ale vrhla také stín na jeho politický profil, protože DTJ byla organizací sociálně demokratickou. Vazby na sociální demokracii byly v KSČ později závadnou a podezřelou skutečností.

Do roku 1937 pracoval Barák s přestávkami v tiskárně a příležitostně při veřejně prospěšných pracích. V době hospodářské krize byl totiž nedostatek pracovních míst. V roce 1935 byl Barák údajně odsouzen k podmíněnému trestu šesti týdnů vězení za tisk letáků pro organizaci KSČ v Brně-Julíánově.

Od října 1937 do okupace ČSR v březnu 1939 vykonával Rudolf Barák základní vojenskou službu. Sloužil u pěchoty, absolvoval poddůstojnickou školu a demobilizoval po nacistické okupaci, dne 1. dubna 1939 v hodnosti desátníka.

Po demobilizaci pracoval jako pomocný dělník, později soustružník v továrně Škoda v Adamově. V roce 1941 se oženil s tedy 21letou Jarmilou Čamrovou. V průběhu dalších let se stal otcem tří dětí. V roce 1942 údajně vstoupil do buňky ilegální KSČ, ovšem o jeho politické činnosti existují svědectví a doklady až z období poválečného. Členství v ilegální KSČ bývalo ale problematizováno i u jiných straníků z doby okupace. Vést evidenci členů v době nacistické okupace by bylo jistě riskantní. Nicméně určité organizační práci se musel věnovat již za války. Krátce před osvobozením se měl stát tajemníkem ilegálního Revolučního národního výboru v Blansku.

Poválečné období se stalo pro Rudolfa Baráka podobně jako pro celou řadu dalších majitelů členského průkazu KSČ počátkem slibné a rychlé politické kariéry. Dne 9. května 1945 byl jmenován členem Revolučního

národního výboru v Blansku. V té době měl být i tajemníkem místní organizace komunistické strany. Dne 25. června 1945 byl Barák zvolen tajemníkem Městského národního výboru v Blansku. V roce 1946 se stal bezpečnostním referentem Okresního národního výboru v Boskovicích. To bylo v té době vlivné místo s vazbami na Sbor národní bezpečnosti. Zde patrně Rudolf Barák získal první zkušenosti s bezpečnostní problematikou.

V roce 1948 se ve věku 33 let stal předsedou Okresního národního výboru v Boskovicích. Po reorganizaci státní správy vznikl 1. února 1949 okres Blansko. Okresní národní výbor se sešel poprvé 30. ledna 1949 a jeho prvním předsedou byl jmenován Rudolf Barák. Ani mezi čtyřmi delegáty za okres Blansko na IX. sjezdu KSČ v květnu 1949 Barák nechyběl. Pro své rodné město se stal obrovskou celebritou, hodně pro něj udělal, Blansku se později říkalo „Barákov“. Údajně jeho vliv zapříčinil, že při další územmě správní reformě roku 1960 byl Blansku statut okresního města ponechán, ale Boskovice o něj přišly a byly začleněny do okresu Blansko.⁹

Postavení komunistického funkcionáře se únorem 1948 výrazně posílilo. Nová doba otevřela nové možnosti.

Koncem roku 1950 postoupil Rudolf Barák do funkcí na krajské úrovni, když se stal předsedou Krajského národního výboru a členem předsednictva Krajského výboru KSČ v Brně. Kariéře byla tehdy příznivá první vlna čistek v KSČ po zatčení autoritativního krajského tajemníka KSČ v Brně Otto Šlinga v říjnu 1950.

Otto Šling se narodil 24. srpna 1912. Pocházel ze středních vrstev. Přesto od roku 1930 působil v Komunistickém svazu mládeže. Od podzimu 1936 do června 1938 působil jako zdravotník v interbrigádách ve Španělsku. Od března 1939 do května 1945 pobýval v exilu ve Velké Británii. Po válce až do roku 1950 byl vedoucím krajským tajemníkem KSČ v Brně, členem ÚV KSČ a poslancem Národního shromáždění. V říjnu 1950 byl zatčen pro údajnou špionáž, později bylo obvinění rozšířeno o porušování vnitrostranické demokracie (!) a kritiky.

Obvinění Šlinga ze špionáže spočívalo v kontaktech s nekomunistickým zahraničním odbojem v době druhé světové války. Tehdy řada komunistů přechodně potlačila své stranictví ve prospěch vlastenectví a spojila své síly s demokraty proti společnému nepříteli, nacismu. Další části obvinění pak byly výsledkem obav z příliš suverénního Šlingova politického vystupování. Otto Šling se stal ve vazbě terčem brutálního zacházení vyše-

⁹ Košťál, Pavel a kolektiv: Blansko v letech 1945–1990. Život města od konce II. světové války do prvních svobodných voleb v roce 1990, Muzeum Blansko 2004.

třovatelů. Rozsudkem Státního soudu v Praze byl 27. listopadu 1952 Otto Šling odsouzen v procesu s vedením tzv. protistátního spikleneckého centra Rudolfa Slánského pro velezradu a vyzvědačství k trestu smrti. Šling byl popraven spolu s deseti dalšími odsouzenými 3. prosince 1952.

Případ Otto Šlinga byl jednou z kauz, které přezkoumávala stranická komise pod vedením Rudolfa Baráka v letech 1955–1957. V závěrečné zprávě Barákova komise potvrdila obvinění ze špionáže a odpovědnost O. Šlinga za údajné škody způsobené špatnou stranickou prací na Brněnsku...

Podílem na odhalování údajné zrádcovské činnosti Otto Šlinga se ale Barák v roce 1950 prezentoval jako spolehlivý a pravověrný stranický kádr. Přitom nebyl iniciátorem čistky. Aktivně se zapojil do již zahájené kampaně.

Pro další kariéru pak Barákovi uvolnily cestu postupující čistky na vyšší úrovni v KSČ, vrcholící zatčením generálního tajemníka KSČ Rudolfa Slánského. Na celostátní konferenci KSČ 18. prosince 1952 byl Rudolf Barák zvolen kandidátem ÚV KSČ. Dne 24. března 1953 byl ve svých necelých osmatřiceti letech pověřen funkcí náměstka předsedy vlády a 14. září 1953 jmenován ministrem vnitra. Na základě výsledků X. sjezdu KSČ v červnu 1954 se stal R. Barák nejen členem ÚV KSČ ale dokonce i členem politického byra Ústředního výboru. X. sjezd KSČ se konal ve dnech 11.–15. června 1954. Delegátů bylo 1510. Počet členů strany tehdy poklesl od posledního sjezdu o 800 000 na 1 489 234. Za pět let se mnoho změnilo. Zemřel předseda strany Klement Gottwald (nový nebyl zvolen), doznívaly mohutné a krvavé stranické čistky, v rámci nichž byl popraven i generální tajemník strany. Na KSČ již doléhaly důsledky ekonomických obtíží. Členové strany i obyvatelé prodělali první krizi důvěry v KSČ. To se týkalo pochopitelně té části obyvatelstva, která nějakou důvěru k režimu vůbec kdy měla.

Politické byro, devítičlenný orgán se dvěma náhradníky, bylo skutečným řídicím centrem KSČ. Předsednictvo se zhruba stovkou členů a padesáti kandidáty nebylo jistě schopno operativního rozhodování. Jeho úloha byla vytvářet zdání údajné vnitrostranické demokracie. Členství Rudolfa Baráka v politickém byru bylo potvrzeno i XI. sjezdem KSČ v červnu 1958. V roce 1954 byl „zvolen“ i poslancem reálně bezvýznamného parlamentu – Národního shromáždění – za obvod Blansko.

Kde hledat příčinu tak rychlé Barákovy kariéry? V podstatě lze říci, že se Barák ocitl ve vhodný čas na vhodném místě. Po rozsáhlých čistkách se pochopitelně projevila i potřeba náhradit zlikvidované funkcionáře. Barák byl „nový člověk“. Neocitl se za války v zahraničím odboji na nevhodném místě s nevhodnými lidmi. Za okupace byl doma a s okupanty se nezapletl.



*Průkazka poslance Národního shromáždění Rudolfa Baráka.
Zdroj: Archiv Parlamentu ČR*

Neměl osobní a přátelské vazby na nikoho ani z bývalého ani ze stávajícího vedení. Přišel zezdola. Předválečný nejasný vztah k sociální demokracii tehdy nehrál roli. Nikoho neohrožoval. Jevil se jako schopný a obratný funkcionář, přirozeně inteligentní, ale ne zas jako příliš samostatný a podezřelý intelektuál.

Dokonce ještě v roce 1962 hodnotil Antonín Novotný počátky Barákovy kariéry pozitivně. Například na plenárním zasedání ÚV KSČ v únoru 1962 řekl: „*Také v prosinci roku 1951, kdy byly v Brně vyvolány demonstrace za třinácté služné, Barák se choval dobře, aktivně vystupoval, bojoval proti nepřátelským elementům, které chtěly využít tehdejší situace v Brně proti republice.*¹⁰ *Sám jsem v té době byl spolu se soudruhem [Gustavem] Klimentem a soudruhem [Ladislavem] Kopřivou předsednictvem strany poslán do Brna, tak jsem měl možnost tuto činnost Barákovu vidět. A také*

¹⁰ V roce 1951 bylo omezeno vyplácení vánočního příplatku, vypláceného již několik desetiletí. Ve dnech 21.–22. 11. 1951 došlo v řadě podniků na území Československa k spontánním stávkám a demonstracím. Nejsilnější nespokojenost dělníků byla zaznamenána v Brně.

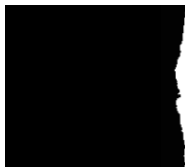
Barák vystupoval ze správných pozic proti řadě frakčních skupin, které se v Brně v roce 1952 ukázaly a chtěly využít doby po odchodu Šlinga, aby se zde dostaly do rozhodujících pozic. Když v roce 1953 po úmrtí soudruha Gottwalda, kdy byl Barák pověřen funkcí náměstka předsedy vlády, pracoval aktivně a operativně.“¹¹

O tomto údajně výrazně aktivním jednání Rudolfa Baráka chybí překvapivě jakákoliv zmínka v dokumentech, publikovaných k nepokojům kolem „vánočního“ v Brně.¹²

Takové byly tedy počátky kariéry Rudolfa Baráka. Podobných, i když ne tak výrazných osudů bylo mnoho. Revoluční doba byla především dobou velkých příležitostí, osobních šancí dostat se nahoru, nahradit odstraněné zrádce a zejména „bývalé lidi“, jak zněl dobový pojem pro poražené třídní nepřátele, převzatý jak jinak než ze Sovětského svazu.

¹¹ Národní archiv (dále NA), fond (dále f.) ÚV KSČ, Branně-bezpečnostní oddělení, svazek 128, Koncept projevu Antonína Novotného na plenárním zasedání ÚV KSČ 6.–7. 2. 1962.

¹² Pernes, Jiří: Brno 1951. Příspěvek dějinám protikomunistického odporu na Moravě. ÚSD, Praha 1997.



DOBA REPRESÍ

Pro pochopení atmosféry, v níž se odvíjela cesta Rudolfa Baráka k moci, se vraťme k počátkům čistek uvnitř KSČ.

Oficiálním stanoviskem byl nepochybně projev Klementa Gottwalda na zasedání ÚV KSČ 24. února 1950, tedy při oslavě druhého výročí převzetí moci v zemi. Prakticky hned v úvodu své řeči upozorňuje Gottwald na „odpor poražené domácí reakce“ i „běsnění jejích imperialistických chlebo-dárců v zahraničí“. Gottwaldovi nevadí tehdy ještě zahraniční propaganda (protože ta se k obyvatelstvu díky totální cenzuře a uzavření hranic stejně nedostala,) ale ekonomické sankce Západu a zpravodajská a diverzní činnost exilu proti režimu řízená a financovaná ze zahraničí.

Kromě různých „špiónů a diverzantů“ zmínil Gottwald jako aktivního nepřítel katolickou hierarchii a její údajné zneužívání víry občanů proti režimu. Jako příklad uvedl i „tak zvaný zázrak v Číhošti u Ledče nad Sázavou“. Tvrdil, že „zázrak nastrojil místní farář“ a že to měl být počátek rozsáhlé provokace proti novému režimu. Zajímavé bylo, že se nevěnoval rozpitvávání protikomunistických úchylek. Jen poměrně krátce připomenul „zradu“ titovské Jugoslávie, ale jen jako izolovaný jev, jemuž je možno čelit vnitrostranickou demokracií (!). O procesech v Bulharsku a Maďarsku se nezmínil ani slovem.¹³ To ukazuje, jak ošidné by bylo brát za bernou minci veřejně proslovené projevy K. Gottwalda. Podstatné a zajímavé jsou jen problémy, které zmiňuje a nastoluje, ne jak vykládá jejich příčiny a údajné oficiální názory na jejich řešení.

Údajný zázrak v Číhošti měl být nástrojem dehonestování katolické hierarchie. Režim měl v úmyslu představit představitele církve jako účastníky a pomocníky spiknutí Vatikánu a tedy i Západu proti novému režimu. Farář Josef Toufar měl být veřejně souzen v prvním procesu dalekosáhlého významu. Protože ale zemřel na následky bití vyšetřovatelem Ladislavem

¹³ Gottwald, Klement: Dále a směleji vpřed k vybudování socialismu v naší vlasti, projev na zasedání ÚV KSČ 24. 2. 1950, Vydal ÚV KSČ, Praha 1950.